

Стань донором
гемопозитических
стволовых клеток!

Гемопозддік дін жасушалары донорлығы

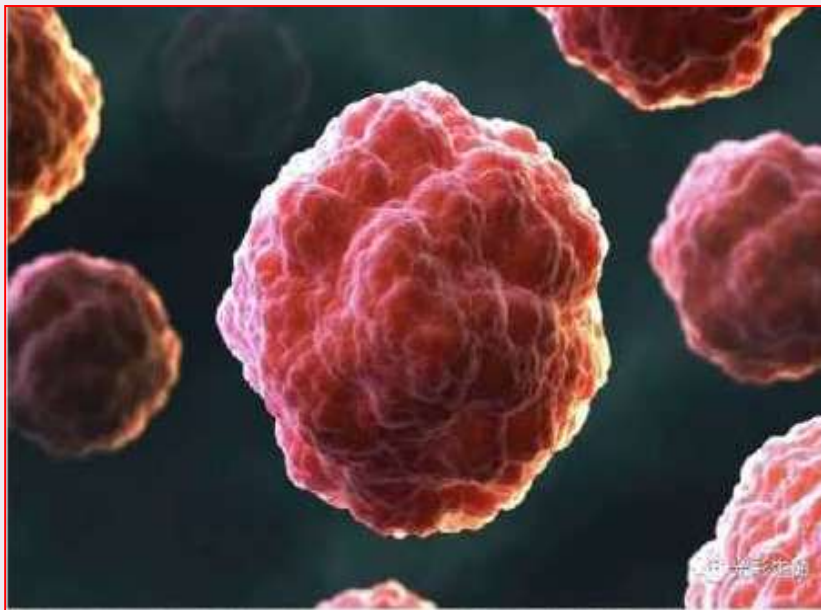
«Пока вы молоды и здоровы,
спешите делать добро!»

© Ларош-Фуке

ПОДАРИ НАДЕЖДУ
НА ЖИЗНЬ
СТАНЬ ДОНОРОМ!

Гемопозддік дің жасушалары

Жілік майының гемопозддік дің жасушалары (ГДЖ) – бірегей материал. Олар ағзадағы қан және иммундық жүйенің барлық жасушаларының ізашары саналады. Олар шексіз ұзақ көбеюі мүмкін және толысқан ұрпақ береді.

Олардың көбею және жетілу мүмкіндігі шексіз үлкен. Тіпті аз мөлшерде болса да, гемопозддік дің жасушалары иммунитет және қан түзілімін толықтай қалпына келтіреді.

Бұл жасушалардың негізгі көзі – жілік майы және шеткі қан. Жілік майы жіліктің қаңқа сүйегінде және жамбас сүйек, төс сүйек, омыртқада болады. Бірнеше ондаған жылдар бойына ГДЖ –ның жалғыз негізгі көзі жілік майы болды, сондықтан бүгінде қолданыстағы батыстық тіркелімдердің көпшілігі жілік майы донорларының тіркелімі деп аталады.

Гемопозддік дің жасушаларын трансплантациялау қандай аурулардың өмірін сақтауы мүмкін?

Бұл жасушалардың қабілеті зиянды әрекеттермен зақымдалған жілік майы және иммундық жүйе қызметін қалпына келтіру және өлімге әкелетін тұқым қуалауды емдеу, иммун тапшылығы аурулары, гематологиялық және онкологиялық ауруларды емдеу, сондықтан қоршаған ортаға зиянды факторлардың әсерінен қан жасушаларының хромосомаларында өзгерістер пайда болады,

нәтижесінде олар саралау қабілеттерін жоғалтады және қалыпты қан жасушаларына айналады және бақылаусыз көбейе бастайды. Бұл жағдай лейкемия немесе қан қатерлі ісігі деп аталады. Дәрі-дәрмектің көмегімен қалпына келтіруге немесе і жақсартуға болады, бірақ кейде бұл мүмкін емес. Содан кейін өмірді сақтап қалудың жалғыз әдісі - гемопозддік жасушаларды трансплантациялау. Жыл сайын Қазақстанда 300-ден астам адам сүйек кемігін трансплантациялауды қажет етеді, олардың жартысы балалар мен жасөспірімдер.

Гемопозтездік дің жасушаларының Ұлттық донорлар тіркелімі дегеніміз не?

Тіркелім ГДЖ трансплантациялауға зәру аурулар үшін құрылады. Ол қажеттілік туындаған жағдайда жілік майы доноры болуға келісім берген адамдар туралы ақпараттан тұрады. Мұндай тіркелімдер дамыған барлық елдерде бар, сонымен бірге әлемдік деңгейде өз азаматтарына медициналық көмек көрсеткісі келетін елдерде де бар. Мысалы, Арменияда бүгінгі күні 14 мыңнан астам донор, Ресейде шамамен 16 мың, ал Германияда 3,5 миллион адам донор ретінде тіркелімге тұруға келісім берген. АҚШ-та 5,7 миллион адам донор. Барлық ұлттық тіркелімдер халықаралық тіркелімге біріктірілген, ол қазіргі күні жалпы алғанда 19 миллионнан астам донорды қамтиды.

Кез келген адам нақты бір аурудың доноры бола алмайды. Тіпті бір туған аға мен қарындастың донор болуға деген мүмкіндігі 30% -дан аспайды. Он балалы отбасында сай келетін донор табылмауы да мүмкін.

Әрбір адамда өзіндік «биологиялық жеке куәлігі» болады немесе HLA-антиген жүйесі (human leucocyte antigens).

Бұл антигендер иммунитет үшін, соның ішінде «бөгде денені» тану және жоюға жауапты. Бұл – қан тобы жүйесімен ортақтығы мүлдем жоқ, өте күрделі жүйе. Егер донор ауруға HLA-антиген жүйесі бойынша сәйкес келмесе, оны қабылдамай, сауығуға деген мүмкіндік мүлдем қалмайды.

Егер туысқандар арасында сәйкес келетін донор болмаған жағдайда не істеу керек?

Осындай ауруларға қол ұшын созу үшін жілік майы донорлары тіркелімі құрылады.

**HLA-АНТИГЕНІ ТАРАТЫЛҒАН ҮЙЛЕСІММЕН АДАМДАР
ҮШІН ДОНОР ТАБУ МҮМКІНДІГІ 10 МЫҢНЫҢ 1-НЕ, КЕЙДЕ
10 МИЛЛИОННЫҢ 1 –НЕ САЙ КЕЛЕДІ.**

Неліктен халықаралық регистр болса, өзіңіздің жеке тіркеліміңізді жасауыңыз керек?

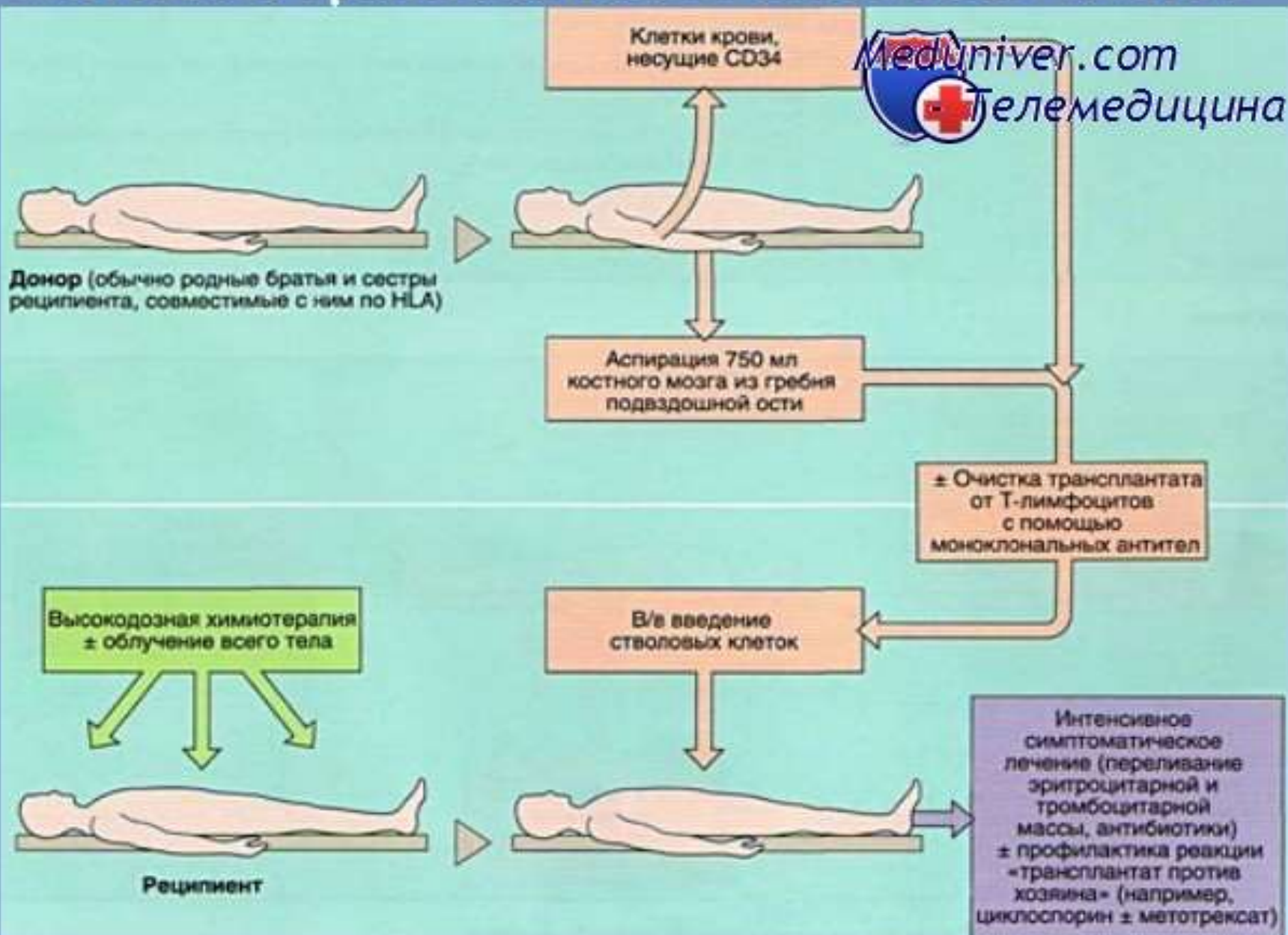

Адамның HLA антигендерінің негізін оның этникалық құрамы құрайды. Ірі халықаралық тіркеуден алынған донорлар біздің пациенттерге сәйкес келмеуі мүмкін.

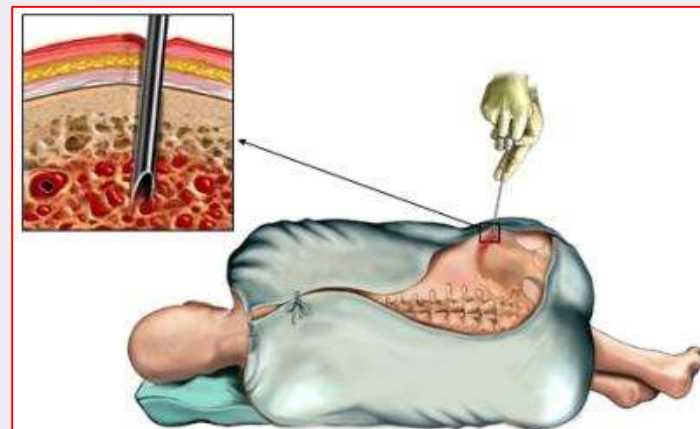
Орталық Азия елдерінде және Қазақстанда HLA антиген жүйесін зерттеу әлі жүргізілген жоқ, яғни Қазақстан халықтарының HLA генофонды зерттелмеген.

Сонымен қатар, өзінің жеке реестрі жоқ және дерекқорымен қамтамасыз ете алмайтын ел үшін қолайлы донордың тізілімінен іздеу ондаған мың еуроға қажет болады. Сонымен қатар, іздеуге кететін уақыт (орташа есеппен бірнеше ай, мүмкін жылдар қажет) трансплантацияның сәтті нәтижесін алу мүмкіндігін азайтады.

Методика трансплантации стволовых клеток

Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының жілік майын донорлыққа берудің үш негізгі ұстанымы

Анонимділік

Заңнама жілік майы берілуінің жасырын болуына кепілдік береді. Донор өзінің дінгек жасушалары қай адамға қолайлы екенін білмейді және керісінше, ауру оған кімнің жасушалары трансплантацияланғанын біле алмайды.

Келісім

Оның донордың жеке қолымен жазбаша келісімі ғана оны Ұлттық сүйек кемігі реестріне енгізуге мүмкіндік береді. **БҰЛ КЕЛІСІМДІ КЕЗ КЕЛГЕН УАҚЫТТА ДОНОРДЫҢ ӨЗГЕРТУІ МҮМКІН.**

Ризашылық

Донорға ақшалай өтемақы төленбейді. Шет елдерде гемопоэздік бағаналы жасушаларды сыйға тарту - әр азаматтың құрметті құқығы, сондықтан донор «СЫЙЛЫҚ» деп те аталады.

Гемопозддік дің жасушалары донорлық тіркеліміне қалай тіркелуге болады?

Адам өмірін сақтауға мүмкіндік беруге дайын кез келген адам жілік майы доноры бола алады.

Ол үшін:

-Басқа адам өмірін сақтау үшін донорлықтың қаншалықты маңызды екендігін түсіну керек;

-Тіркеу кезінде 55 жастан кіші және 18 жастан үлкен болу қажет.

➤ Әрбір жаңа донордың тіркелуі – балаларымыз бен жақындарымыздың сауығуы үшін үлкен мүмкіндік.

➤ Біздің әрқайсысымыз әлемдегі ең маңызды адам екенімізді ұмытпайық, өйткені біз бәріміз бірге таңғаларлық **КЕРЕМЕТ** жасай аламыз.

➤ Біздің ортақ қайғымызға үн қататын Сіз екендігіңізге сенеміз, балаларымыз бен жақындарымызға қол ұшын беретін тек өзіміз ғана.

➤ Біз Сіздің ақшаңызға мұқтаж емеспіз, Сіздің рақымшылдығыңызға зәруміз. Рақымшылдық - бізге, адамдарға ғана тән.